

Ново изследване разкрива институционален расизъм и сегрегация в системата за грижи за деца в България

Брюксел, София 30 октомври 2024 г.: Правозащитници от Европейския център за правата на ромите (ERRC) и Инициатива за равни възможности призовава днес за мащабна реформа на системата за грижи за деца в България, за да се сложи край на дискриминационното извеждане на деца и институционалната сегрегация на ромските деца. [Ново изследване](#), представено днес от организациите, разкрива една скърцаща, недостатъчно финансирана система, която е засегната от институционален расизъм, със значителни пропуски в политиките на национално ниво за справяне със свръхпредставеността на ромските деца и продължаващото използване на домове за институционална грижа вместо семейна грижа

„Нашето изследване показва пукнатини в една система, която е подложена на огромен натиск, това е вярно, но проблемите са по-дълбоки и свидетелстват за много широко разпространена дискриминация срещу ромските семейства на всички нива в сектора на грижите“, заяви председателят на ERRC Джордже Йованович. „Макар че правителството закри големите домове за деца в полза на по-малки групови домове, тези места все още се намират далеч, откъснати от общностите. Те все още са до голяма степен сегрегирани места, като повечето от децата са от ромски семейства. И, което е важно, те все още са институции, независимо колко малки са, и не могат да заместят семейната среда. Никое дете не трябва да расте в институция.“

Даниела Михайлова, правен директор на Инициативата за равни възможности, заяви: „това изследване хвърля светлина върху неразказаните истории на ромските деца в институционална грижа, като подчертава спешната нужда от приобщаващи политики, които зачитат правото на всяко дете на подкрепяща среда и равни възможности. Вярваме, че всяко дете, независимо от своя произход, заслужава бъдеще, свободно от дискриминация и изпълнено с обещания.“

Новият доклад се основава на повече от десетилетие проучвания и съдебни спорове, проведени от Европейския център за правата на ромите (ЕЦПР) и неговите партньори. Тези дейности разкриват, че ромските деца отдавна са свръхпредставени в държавните институции за грижи в сравнение с дела им от населението като цяло в България, както и в страни като Чешката република, Унгария, Италия, Румъния и Словакия.

Днешното проучване разкрива предубедени нагласи и възприятия за ромите в сектора на грижите, включително съмнения в родителския им капацитет и готовност да се грижат за децата си в семейна среда. Един от интервюираните описва как големият брой служители, които изключват или обвиняват уязвимите групи, позволява да се утвърждават дискриминационни и заклеймяващи практики - проблем, който години наред е бил прикриван от липсата на данни.

Въпреки че от няколко години насам за ЕЦПР е наясно, че българските институции регистрират етническата принадлежност на децата, полагащи грижи, властите предпочитат да не публикуват тези данни по анонимизиран и дезагрегиран начин, за да разкрият официалния брой на ромските деца в системата за грижи. Публикуваното днес изследване показва, че повече от половината от децата, настанени в изследваните институции за държавна грижа, са от ромски произход. Широко разпространените стереотипи и дискриминация означават, че ромските деца често са по-слабо приемани от приемните семейства и в резултат на това вместо това са настанявани в държавни институции, където повечето деца също са роми.

В изследваните ромски общности дискриминационните нагласи в сектора на грижите са съчетани с дълбоки страхове от институциите, които изпитват уязвими ромски родители с преживяна дискриминация. Това кара мнозина да се съмняват, че служителите винаги действат в най-добрия интерес на детето. При анкетирането над половината от ромските респонденти смятат, че социалните работници може да не работят в най-добрия интерес на детето да остане в домашна среда. Други 63,3 % от анкетираните смятат, че хората в техния квартал се страхуват, че социалните служби или Дирекцията за закрила на детето могат да отнемат децата им.

Големият брой отнемания на деца от ромски семейства е резултат от комбинация от предразсъдъчни стереотипи и расово обусловена бедност. Макар че, отнемането на деца само поради бедност е незаконно, то все още е причина за по-големия брой отнемания на деца. Количественото проучване показва, че решението за настаняване на дете в институция обикновено се взема или веднага след раждането, или дори преди раждането на детето. Установено е, че превенцията (а не извеждането) често е пренебрегвана като значима интервенция за справяне с разделянето на семействата.

Проучването разкри социална система в криза поради липса на специалисти, недостатъчно финансиране и централизирана система за управление. В тази система се вземат решения

отгоре надолу, които често са много общи и изключват специализацията по места или подходите, които са индивидуализирани и съобразени с контекста.

Организациите препоръчват няколко мерки за преодоляване на кризата в сектора на грижите, включително властите да поставят по-голям акцент върху предотвратяването на изоставянето и отнемането на деца в основното законодателство за закрила на детето, по-специално чрез предвиждане на по-строги мерки за подкрепа на родителите и намаляване на необходимостта от алтернативни грижи. Следва да се приемат по-силни публични политики за закрила на детето на национално и местно равнище, в сътрудничество с НПО, които активно работят в областта на грижите за деца. За да се приемат мерки, насочени конкретно към предотвратяване на извеждането на деца поради социално-икономически фактори, централните и местните органи следва да проведат целенасочено проучване, в което да се проучат причините за разделянето на ромските деца от техните семейства.

Докладът *„Забравените надежди: Ромските деца и институционалната грижа“* е достъпен [тук](#) на български и английски език.

За повече информация или за уговаряне на интервю се свържете с:

Даниела Михайлова (на български език)
Директор на правната програма
Сдружение „Инициатива за равни
възможности
equal_opportunities@abv.bg
+359 888 51 59 92

Джонатан Лий
Директор „Застъпничество и комуникации
Европейски център за правата на ромите
jonathan.lee@errc.org
+32 49 288 7679